

שי דורון / מנכ"ל

יש נטייה לכולנו, לבחור לעיתים בדרך הקלה ולסכם את השנה במספרים. אולם דווקא מכיוון שהמספרים כל-כך טובים, ראוי להתייחס להצלחת גן החיות גם במשתנים אחרים. אמנם שנת 2007 הסתיימה שוב במספר שיא של מבקרים, יותר מ-693 אלף איש ביקרו השנה בגן החיות. בשנת 2007 שוב דורג גן החיות כאתר התיירות מס' 1 בישראל. אך לצוות הגן, המספרים הם ביטוי להצלחה ולא המטרה עצמה. השנה, השקיע גן החיות וצוות העובדים משאבים ומאמצים רבים כדי לשפר את השרות, את חוויית הביקור ואת איכות הפעילות. שיפור מתמיד בתחומים אלה הם שיגרמו למספר המבקרים לגדול לאורך זמן, אך בעיקר "יגייסו" את הקהל למען המטרה החשובה ביותר שלנו - שמירת טבע והגנה על בעלי החיים. קהל המבקרים הוא ה"דלק" העומד מאחורי הפעילות של גן החיות התנ"כי. פעולות שמירת טבע כגון תכנית ההשבה לטבע של היחמורים או חתולי החולות, המחקר בנושא צב היבשה המדברי, התכנית לטיפול בעזרת בעלי חיים לילדי החינוך המיוחד, הן רק דוגמאות לפעילות המיוחדת של הגן - שמאחוריהן עומדת ההצלחה של מספר המבקרים. תכניות אחרות שהחלו השנה, כמו עידוד הצריכה הנכונה בקרב תלמידי בתי ספר מהמגזר החרדי או המגזר הערבי בעיר מבטאות בדרך אחרת את המגמה של העמקת איכות הפעילות. לא מדובר בפעילות שיווק להגדלת מספרי המבקרים, אלא בעיקר בהעצמת חוויית הביקור של אלה המגיעים כבר לגן, ובמטרה להגיע למצב בו הביקור בגן "ינוצל" לנושאים ערכיים, חינוכיים ולימודיים ולקרב את התלמידים לנושאי שמירת טבע והגנה על עולם החי. לא הכל תמיד הולך חלק. לפעמים יש קשיים ולפעמים אנו גם עושים טעויות. אבל גם מאלה צריך ללמוד ולהשתפר. לדוגמה, תכנית ההשבה לטבע של חתולי החולות (ראו כתבה נפרדת), עם הקשיים והבעיות, מעמידה בפנינו ובפני כל שומרי הטבע את האתגר לעשות יותר בהקשר שמירת בתי הגידול של חתולי החולות - חולות הערבה ודרום הארץ, העומדים בפני סכנה. גם השנה, צוות הגן עשה מאמץ להוסיף, לחדש ולשפר כדי שהביקור בגן יהיה מרתק, מעמיק, נעים ומלמד יותר. תצוגות חדשות נפתחו, פעילויות חינוך חדשות הופעלו, ותשתיות נוצרו - מגרש חניה חדש לנוחות המבקרים גם הוא היה בין המשימות שבוצעו ואין סיפוק גדול מהביטוי למאמץ - ההצלחה המבוטאת במספרי השיא של המבקרים. צוות הגן, יחד עם חברי מועצת המנהלים, בתמיכת חברי אגודת הידידים ומתנדבי הגן ימשיכו במאמץ להיות טובים יותר ולנסות להגיע לשיאים חדשים. אנו שמחים ומודים על העזרה הרבה שאנו מקבלים מעיריית ירושלים, הרשות לפיתוח ירושלים, קרן ירושלים ומשרד התיירות וביחד נעשה הכל כדי שגן החיות התנ"כי ימשיך להיות גורם מוביל בכל הקשור בשמירת טבע, הגנה על בעלי חיים ומרכז פעילות חינוכית באתר איכותי ומזמין.

יורם בליזובסקי /

י"ר מועצת המנהלים

מסלול הצמיחה והפיתוח של גן החיות שהחל למעשה עם פתיחתו של גן החיות המשיך להתרחש גם בשנת 2007. מועצת המנהלים וההנהלה הפעילה של הגן שמו להם כמטרה להשקיע באופן שוטף בשדרוג התצוגות הותיקות ובפתוח תצוגות חדשות. המבקרים בגן וודאי מבחינים בהשקעות המתבצעות בגן באופן שוטף (נעשה מאמץ מרבי שהעבודות לא תיפגענה בהנאת המבקרים). למאמץ המושקע בפיתוח הגן הן בצד הפיזי והן בגיוס הכספים לצורך מימון ההשקעות, יש מטרה אחד בלבד - לשדרג את הגן ובכך להפוך אותו מעניין למבקר.

שנת 2007 הינה שנת מפנה בכל הקשור לעתידו של הגן. השנה התחלנו בקידום תכנית ההרחבה של הגן. תכנית שתאפשר הכפלת שטח הגן בחמישים אחוזים ותוסיף תצוגות רבות ומתקני בילוי. אין עדיין באפשרותכם לראות זאת כי אנחנו נמצאים בשלבים הראשוניים של התכנון ועד שנצא לעבודות בשטח יעברו עוד מספר שנים. אך כאשר תסתיים תכנית ההרחבה יעבור הגן לעידן חדש הן מבחינת גודלו, מגוון התצוגות ורמת השירותים שהמבקרים יקבלו. תכנית הפיתוח החדשה תתבצע במקביל לביצוע התוכניות הקיימות בשטח הגן הקיים כך שבסופו של דבר נהפוך להיות אחד מגני החיות המובילים בעולם.

בשנת 2007 המשכנו לגדול גם במספר המבקרים. זו הוכחה למעמד המיוחד שרכשנו בין כל אתרי המבקרים בארץ. כמו בשנים קודמות הושם דגש מיוחד בנושא השירותים הניתנים למבקרים. אני גאה לציין את התגובות החיוביות והמחמאות אותן אנחנו מקבלים באופן שוטף מהמבקרים. רמת השירותים הגבוהה הינה תוצאה ישירה של עבודת צוות הגן והנהלתו. בהזדמנות זו אני מבקש להודות להם בשם מועצת המנהלים ובשם מאות אלפי מבקרים.

ולבסוף אני מבקש להודות למבקרנו המסורים הפוקדים את הגן בהמוניהם ולהבטיח להם שבשנת 2008 ימשך המאמץ הנעשה ע"י הנהלת הגן וטובת העובדים, כך שהביקור יהפוך לחוויה בלתי נשכחת.

השנה יומו אירועים

● לאחר המתנה ארוכה ובפעם הראשונה בירושלים, המלטה במשפחת הטפירים. "באבט" הטפירה המליטה את "ז'אן" שבחודשי חייה הראשונים "לבשה" על גופה "שמלת פסים".

● "בעולם התחתון" עסוקים בריבוי ומתחת לאדמה... הנובחניות והחולד העירום מרחיבים את משפחותיהם - כבר כמעט והפסקנו לספור... ● מיצג תלת מימד המציג את "BUGS" עלה לאקרנים - חוויה רב חושית באודיטוריום של גן החיות.

● גן החיות חגג יום הולדת 14 תחת הכותרת "להתרגש כל פעם מחדש" בחגיגה של פרפרים וחרקים - בסימן הסרט החדש "BUGS".

● בארץ הלמורים נולדו ארבעה גורי למור. את תשומת הלב משך דווקא למור שיצא לטייל מחוץ לרחבי הגן, והוחזר לגן באדיבות כוחות הביטחון,

לאחר מבצע מיוחד ל"שחרורו" מכפר בתיר בהרי ירושלים.

● הפתעה מוחלטת - שני גורי שאגנים נולדו במקביל לאם ובתה.

● הפועל שוב הפסידה ו"איזה מסכנים האוהדים...?"

לאו דווקא! בתחרות משיכת החבל המסורתית שנערכה בפורים מול שחקני קבוצת הכדורסל של הפועל "מגדל" ירושלים הביס הכוכב הצעיר - הפיל "טדי" (שעלה "בהרכב הראשון" בהפתעה מוחלטת) את כוכבי הכדורסל - מחזיקי גביע המדינה - לצהלות אלפי האוהדים כולם שגדשו את יציעי גן החיות. ● הסוריקטות עוברות דירה, עוזבות את ביתן חיות קטנות ומקבלות חצר פתוחה רחבת ידיים

במתחם ה"עולם התחתון". ואם בעסקי נכסים עסקינן, את ביתן של הסוריקטות ירשו לאחר שיפוץ נרחב משפחת קופי טמרין לבן-קודקוד, ואילו את ביתם של

● זוג הארמדילו עובר דירה ומקבל חלקת קרקע במרומי הצפריה הטרופית.

● משלחת מתנדבי תנועת הנוער של גן החיות התנ"כי - "תנועת נח", מבקרת בסאן דייגו, ארה"ב, במסגרת התכנית לחילופי נוער ומייצגת את גן החיות ופועלו בקהילה המקומית.

● תצוגה חדשה ב"עולם התחתון" - דגי טרסה מקסיקנים עיוורים.

● ראמים לבנים "ירושלמים" מארץ חיות התנ"ך עזבו את העיר לערבה, כחלק מתכנית ההשבה לטבע שמובילה רשות הטבע והגנים בדרום הארץ. ● מגרש חניה חדש נפתח לרווחת המקרים הרבים שמגיעים בהמוניהם לגן החיות. ● משפחת הג'רפות ממשיכה לגדול. שני צאצאים נולדו בירושלים. מאידך שני ג'רפים צעירים עברו מירושלים לספארי ברמת גן.

● שנה מוצלחת לפינגווינים - שבעה גוזלים בקעו במהלך השנה.

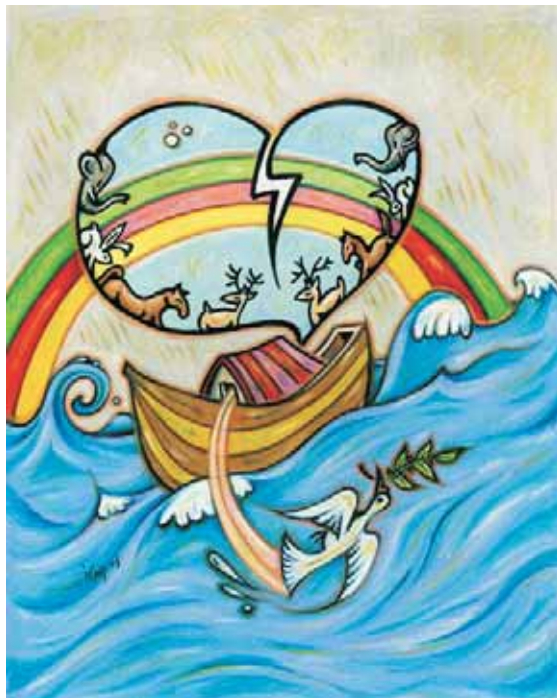
● אתר אינטרנט חדש לגן החיות התנ"כי "עלה לאוויר", וכתובתו www.jerusalemzoo.org.il. מאז עלייתו בחודש מאי 2007 נרשמו כבר יותר מ-125,000 כניסות!

● אגודת ידידי גן החיות, בכינוס השנתי מצליחה לגייס מעל \$100,000 לטובת פעילות הגן.

● במימון אגודת ידידי גן החיות הוקמה תצוגת האוחים החדשה שנפתחה ביולי השנה מול תצוגת האריות.

● גן החיות התנ"כי, מדורג כאתר תיירות הפופולארי ביותר בישראל (!) זו השנה השנייה ברציפות שגן החיות נמצא במקום הראשון

מבחינת מספר מבקרים מכלל רשימת האתרים והאתרקציות בישראל, ומקדים אתרים כמו שמורת עין גדי, קיסריה, מצדה, חמת גדר ועוד.

"נח" - תערוכה במרכז המבקרים. איור: ניר קסוטו

צילום: תמר רביב

נשיקה אוהבת, "באבט" ו"ז'אן".

● שלושה מחזורי שחרור לטבע של יחמורים בוצעו במהלך השנה, במסגרת תכנית ההשבה לטבע שמוביל גן החיות התנ"כי בהרי ירושלים.

● שלושה דימונים עשו דרך ארוכה מהחי בר ביוטבתה ומצטרפים לארץ חיות התנ"ך בגן החיות.

צילום: תמר רביב

חוויה בתלת-מימד.

● שנה פעילה במיוחד למתנדבי גן החיות: נסיעה להשתלמות בספארי ברמת גן, מסיבת סוף קיץ, מפגש מרתק עם פני אמייתי בנושא חרקים ובעלי חיים אחרים, ועוד. תודה רבה לכל המתנדבים היקרים!

● הרבה תקווה לקראת שנת 2008 בתצוגת הטיגריסים החדשה - "חנה" ו"אביגדור", זוג הטיגריסים עבר תהליך ארוך של חיבור והסתגלות לבית ולחצר החדשים, אך בעיקר אחד לשני. לקראת סוף השנה נצפו השניים בתנוחות שלא משאירות מקום לדמיון...

צילום: רועי צידון

בחזרה לטבע - יחמורים בנחל שורק.

אלה זוכים לאכלס בעלי חיים חדשים בגן החיות - סנאי 5 פס.

● הנמר הכי מפורסם (ומפונק...), "רו", הלך לעולמו והוא בן פחות משנה. כפי שבא בהפתעה מוחלטת, כך גם במותו שנגרם כתוצאה מהסתיידות במוח. לזכרו הקימו חברי הגן באמצעות הקרן לירושלים ואגודת הידידים, מבנה חדש במרפאות הגן שישמש לטיפול בבעלי חיים הזקוקים לטיפול צמוד. ● במרכז המבקרים בתיבת נוח הוצגו 3 תערוכות: אייל נחמיאס - "טבע ונוף בקליפורניה - מבט אישי", איליין רוסמן - "העתיד צף על פני המים - תיבת נח", ואגודת המאיירים בישראל - "נח".

● תכנית ההשבה לטבע של חתולי החולות - יצאה לדך בחולות הערבה.

● 53 קבוצות (!) של ילדי החינוך המיוחד, מגיעות במהלך שנת הלימודים לפעילות שבועית במסגרת התכנית לטיפול בעזרת בעלי חיים.

גן החיות התנ"כי שוב אתר התיירות מס' 1 בישראל

רוכשי כרטיסים לשנת 2007

סה"כ	בודדים		מנויים		קבוצות		חודש
	ילדים	מבוגרים	רכישה ביקורים נוספים	רכישה	ילדים	מבוגרים	
28,668	5,704	8,029	9,156	994	4,417	994	ינואר
23,664	3,443	6,406	9,644	970	2,654	547	פברואר
58,652	10,945	12,229	20,502	6,781	7,519	676	מרץ
86,588	22,733	30,006	21,517	3,290	7,313	1,729	אפריל
71,668	12,385	15,652	17,816	3,011	19,799	3,005	מאי
44,207	5,765	9,191	15,069	3,554	8,797	1,831	יוני
82,498	16,596	17,480	25,293	6,324	15,285	1,520	יולי
108,396	33,165	29,470	30,257	6,558	7,658	1,288	אוגוסט
42,059	7,103	14,071	13,318	1,080	5,545	942	ספטמבר
61,035	16,101	23,270	14,296	1,338	4,825	1,205	אוקטובר
36,614	7,088	10,505	10,737	1,044	6,064	1,176	נובמבר
49,066	11,833	14,048	16,867	1,977	3,155	1,186	דצמבר
693,115	152,861	190,357	204,472	36,921	93,031	15,473	סה"כ

אם חשבנו ששנת 2006 הייתה שנת שיא, הרי ששנת 2007 שברה את כל השיאים במספרי המבקרים והציבה רף חדש של שיא ביקורים. במהלך שנת 2007, חברת הדרוג "דן אנד ברדסטריט" דירגה את גן החיות התנ"כי כאתר התיירות מס' 1 בישראל, מבחינת מספרי מבקרים.

אוסף בעלי החיים - דו"ח זואולוגי

מחברותיה הקפיבארות שגם אחרי כמה חודשים, כש"ז'אן" גדולה במידותיה מהן, לא מהססות להראות לה מי כאן השולט....

יעלים - 8 גדיים נולדו לקבוצת היעלים בארץ חיות התנ"ך.

דישונים - מסע ארוך לשלושה דישונים זכרים שמגיעים לחצר האפרקאית מחיבר-יטבתה.

צילום: אברהם פיינסוד

גורים לשאגנים.

מחלקת הקופים

שאגנים - חגיגה במשפחה, שני גורים חדשים לאחר שזכו אשתקד בבית חדש במפלט העליון.

מנדרילים - שני גורים נולדו השנה, אך את עיקר תשומת הלב מושך דווקא "מושיקו" - גור מנדריל המטופל בהאכלת יד ע"י מטפלי המחלקה, נוכח העובדה שאמו מתקשה להתמודד עם גידולו.

למורים - ריבוי גדול במשפחת הלמורים - 6 גורים חדשים מצטרפים לקבוצה המתרחבת בארץ הלמורים.

מחלקת הטורפים

נמר פרסי - "רו" הנמר הפרסי המפורסם נפטר. (ראו מסגרת).

חתול חולות - במסגרת התוכנית להשבה לטבע שמוביל גן החיות התנ"כי, שוחררו 2 חתולי חולות שנולדו בגן החיות התנ"כי לשטחי החולות באזור קיבוץ לוטן שבערבה. החתול הזכר חצה את הגבול לירדן ועקבותיו נעלמו. החתולה שרדה כ-6 שבועות (ראו כתבה נפרדת). במקביל, שגר נוסף של שלושה גורים נולד מאחורי הקלעים, ומתוכם שרדו שניים.

טיגריסים - מבצע חיבור זוג הטיגריסים "חנה" ו"אביגדור" הוכתר בהצלחה. אנו מקווים לצאצאים...

גן החיות לילדים

- הטלות ובקיעות נוספות בקבוצת הצבים הסודנים.
- המלטות אצל הכבשים והעזים.

תצוגת העולם התחתון - פעילות רבה מתקיימת ב"עולם

צילום: שי בן עמי

קנגורו וגור.

התחתון". עד כמה שאפשר לדעת, והעניין אינו פשוט כלל ועיקר, לפחות 8 גורים נולדו בתצוגת הנובחניות שחלק גדול משגרת חייהן מתבצע במחילות מתחת לאדמה.

חולד עירום - ספירה מדויקת יותר נערכת לשגר שנולד בתצוגת החולד הערום. 7 צאצאים נולדו ושרדו. "טטרה מקסיקנית" - לאחר שהנמלים "נעלמו", נפתחה תצוגה חדשה שהחליפה את הנמלים וזוהי תצוגת דגי המערות העוורים בשם דגי "טטרה מקסיקנים". דגים אלה חיים במערות חשוכות ואת דרכם בעולם הם מוצאים בעזרת איבר קו הצד.

מחלקת אוכלי עשב

ג'רפות - ההצלחה בריבוי בשנים האחרונות הביאה לענף יצוא חדש של גן החיות - ג'רפות אנגוליות. זוג ג'רפות עובר לספארי ברמת גן וזוג נוסף לחי-כיף בראשל"צ. העברת הג'רפות כרוכה במבצע לוגיסטי מסובך אשר לו הכנות ארוכות. למשל, להרגיל את הג'רפות העדינות להיכנס, לאכול ולהיות רגועות בתוך ארגזי המעבר. אל לכם לדאוג למספר הג'רפות שנתרו

בירושלים. בשנה זו בלבד נולדו שתי ג'רפות נוספות.

ראמים לבנים "ירושלמים" מארץ חיות התנ"ך עזבו את העיר לערבה, כחלק מתכנית ההשבה לטבע שמובילה רשות הטבע והגנים בדרום הארץ.

יחמורים - שני מחזורי שחרור נוספים של יחמורים למכלאת האקלום בנחל שורק בוצעו במסגרת תכנית ההשבה לטבע

שמוביל גן החיות התנ"כי בהרי ירושלים. ותיקת היחמורות ששוחררה לטבע "נכנסה" לשנתה השלישית בטבע.

החצר הדרום אמריקאית - לאחר ציפייה ארוכה של שנים רבות סוף סוף דור המשך לזוג הטפירים בתצוגה. "ז'אן" הטפירה הראשונה שנולדה בירושלים יוצאת לאוויר העולם וזהו מראה מלבב וחמוד במיוחד. פרוותה של הטפירה הקטנה מכוסה בפסים לבנים שנעלמו במהלך חודשי גדילתה הראשונים. חודשים אלה ודאי אינם קלים, כיוון שהיא זוכה לקבלת פנים עוינת

הסוריקטות - עזבו את ביתן חיות קטנות ועברו למשכנם החדש בעולם התחתון, שם קיבלו חצר פתוחה ורחבת ידיים.

מחלקת הציפורים

צפרית אוחים - במימון אגודת הידידים נפתחה תצוגת האוחים החדשה במפלס העליון, מול תצוגת האריות. האוחים הם דורסי הלילה הגדולים בישראל ושבעת הפרטים בתצוגה הגיעו פגועים ונכים לגן החיות מהטבע. לאחר שיקום וטיפול מסור בגן החיות, ומכיוון שלא ניתן להשיבם לטבע, נבנה להם במיוחד בית חם ואוהב. זו הזדמנות טובה להציג בפני מבקרי הגן את העבודה הוטרינרית והטיפולית שמקיים גן החיות מאחורי הקלעים. בעלי חיים רבים מועברים

לטיפולנו מהטבע על ידי פקחי רשות הטבע והגנים או אזרחים טובי לב. משימת השיקום היא ארוכה וקשה, לעתים מתסכלת ובאם ניתן להשיבם לטבע אחרי

הטיפול, השמחה גדולה. לצערנו מקרים רבים דורשים מציאת בית חם לבעלי החיים משום שפגיעתם אינה מאפשרת חזרה לטבע.

צפרית דורסים - זוג עיטי סלעים נדיר שנמצא מוחזק בניגוד לחוק הוחרם על ידי פקחי רשות הטבע והגנים.

והובא לשיקום בגן החיות. בקיעות נוספות אצל הנשרים.

תוכאים - שני גוזלי ארה יקינטונית נדירים בקעו לאחר הדגרה מלאכותית, אך השמחה מעיבה על מותו הפתאומי של הזכר הבוגר כתוצאה מזיהום חריף. בקיעות נוספות נרשמו באוסף התוכאים: קורלת ארוכת מקור, אקלקטוס וארה צבאית.

צילום: שי בן עמי

עכן חרטומים.

צפריה טרופית - זוג הארמדילו

עבר לחלקה פרטית במרומי הצפריה הטרופית. הזוג נראה שמח ומאושר.

לפינגווינים שנה מוצלחת - שבעה גוזלים בקעו השנה.

המשך דר"ח זואולוגי 2007 בעמוד הבא

מותו של "רו"

החולים של גן החיות, הבית של "רו", שיהיה מקום זמני ל"רו" ומקום שאליו יגיעו בעלי חיים זנוחים הדורשים השגחה צמודה וטיפול מסור. בית זה נבנה בעזרת תרומתה של סוזנה שטיינדלינג והמשפחה

ובשיתוף הקרן לירושלים ואגודת ידידי גן החיות התנ"כי. באביב, שמו לב המטפלים שמשוה לא בסדר אצל "רו". בהתחלה חשבו שקיבל מכה בראש בזמן שהיה בחצר הנמרים. "רו" סבל מהתקפי סחרור, ואיבוד שיווי משקל ולבסוף היה חוזר לתפקוד. תופעה מדאיגה זו חזרה על עצמה כמה פעמים. נעשו בדיקות דם שלא הצביעו על בעיה כרונית. כשבוע לפני מותו, "רו" דווקא נראה מצוין, שמנמן, פרוותו יפה ומבריקה ופעיל. אך בבוקר תשעה באב, הגיעו המטפלים לגן ומצאו את "רו" מת. בבדיקות מקיפות הסתבר ש"רו" סבל מתופעה של התעבות עצם הגולגולת. דבר זה גרם ללחץ על המוח ולבסוף למותו. לא היה ניתן לעשות דבר. עצב גדול נפל על כל מי שהכיר את "רו" וטיפול בו. באופן סמלי עוד יותר, באותו שבוע סיימו את בניית הבית והחצר הזמנית שאליו היה אמור "רו" לעבור עד למציאת גן חיות אחר שמוכן להשתתף בתכנית העולמית לריבוי הנמרים הפרסיים המצויים בסכנת הכחדה. ואחרי הכל, בתצוגה הגדולה של הנמרים הפרסיים בגן החיות אנו מחכים ש"אדר" והנמרה "אשור", יחד עם "מקס" הזכר יברכו אותנו בגורים חדשים, כחלק מאותו מאמץ להבטיח את עתידם של הנמרים שמספרם בטבע הולך ופוחת.

בשנה שעברה, בגיליון הסיכום של שנת 2006 הוקדש טור מיוחד לסיפורו של "רו" - גור הנמרים. הסיפור המיוחד של "רו" הנמר הקטן ליווה את גן החיות בשנה האחרונה, סיפור שהיה בו הרבה אהבה, רגש, וגם סוף עצוב. הכל התחיל בכלל בבניה של תצוגת הנמרים הפרסיים החדשה לזכרה של אדר פונדמינסקי, שהיתה מתנדבת בגן החיות ונפטרה ממחלה קשה. אדר, שהתנדבה במחלקת הטורפים, חלמה לראות תצוגה רחבת ידיים לנמרים. החלום התגשם רק לאחר מותה בעזרת תרומת בני משפחתה. לכבוד פתיחת התצוגה המורחבת, הגיעה גם נמרה פרסית חדשה מגן חיות באירופה וקבלה כמובן את השם "אדר". שבועיים לאחר הגעתה של הנמרה "אדר", הפתעה מוחלטת - היא המליטה גור. אלא שהמעבר, ההתרגשות והבית החדש גרמו ל"אדר" הנמרה לזנוח את הגור הזעיר. הוא עבר לטיפולם המסור של מטפלי הגן ונקרא בשם "רו" על שם כלבה האהוב של אדר פונדמינסקי. מאותו היום הפך "רו" לחביב הגן, ואולי לגור המפונק עלי אדמות. "רו" כמובן, היה מאושר מכל תשומת הלב האנושית שקיבל. כשגדל מעט והפך מגור קטן וחסר ישע לפצצת אנרגיה, חיכה לכל הזדמנות לשחק, לרוץ ברחבי הגן ולנשוך (בחביבות...) כל דבר שזז, במיוחד אם היה זה יד או רגל של כל מי שרצה לשחק איתו. הבעיה היא שגור נמרים גם גדל. "רו" הפך אט-אט לנמר אמיתי, אמנם קטן - אבל נמר, עם כוח, ציפורניים, ושיניים חדות. "רו" השובב עדיין רצה "לשחק" אבל זה לא היה נעים כל כך לשותפים שלו למשחק. לכן הוא החל לבלות חלק מהזמן בתצוגת הנמרים הפרסיים, לסירוגין עם שלושת הנמרים האחרים שבגן. בגן החיות החלו גם לחשוב על מציאת בית חדש ל"רו", גן חיות שיסכים לקבל אותו בתנאים ראויים. במקביל, החלו בבניית בית מיוחד וחצר זמנית, בצמוד לבית

ביתן חיות קטנות

תנועות רבות ומגוונות התבצעו בביתן - ביניהן דיירים חדשים וחילופי תצוגות:

עכן החרטומים - נחש ישראלי ארסי, החליף את נחש שפיפון הנגב שמת בגיל מופלג. עכן החרטומים "בולט" דווקא בהסוואתו המושלמת בסביבה המדברית בה הוא חי בטבע.

טמרין לבן קודקוד - אלו זוכים לבית חדש, רחב ידיים במקום משפחת הסוריקטות שעברה ל"עולם התחתון". את המעבר לבית החדש חגגה המשפחה בהמלטה של שני גורים חדשים.

סנאי 5 פס - את מקומם של הטמרונים לבני הקודקוד תופסות קבוצה חדשה של סנאי 5 פס - כולם זכרים.

קוצן זהוב - תצוגה חדשה של מין מכרסם זה המצוי במדבריות הארץ נפתחה בביתן.

צב יבשה מדברי - הריבוי המרשים בשנים האחרונות

בגרעין הרבייה של הצבים הנדירים, מאפשר לגן החיות לשלוח שישה צבים לגרעין רבייה נוסף של מין זה בגן החיות ברומא. במקביל נמשכת עבודת המחקר מטעם גן החיות לאפיין מין זה ואת מצבו בטבע בדרום הארץ. **טמרין רעמתי זהוב** - במסגרת התכנית העולמית, הנחשבת כנושאת הדגל של פעילות גן החיות לשימור, ריבוי והשבה לטבע של הטמרין הרעמתי הזהוב ביערות הגשם בברזיל, נערכו חילופי משמרות בירושלים. הזכר שלנו זכה לשידוך של נקבה חדשה שהגיעה מגן חיות בברזיל, בעוד שאימו יצאה לשידוך בגן חיות אירופאי.

החצר האוסטרלית

קנגורו - הריבוי במשפחת הקנגורו נמשך.

עטלפים - המלטה של שני גורי עטלפים אפורי ראש (שועלים מעופפים).

קיאות - גוזל ראשון לזוג הניו-זילנדי לא שרד.

סיכום אוסף בעלי החיים 31.12.07

צילום: משה רוזן

פרטים	מינים	משפחות
100	20	דגים
506	70	יונקים
111	29	זוחלים
12	5	דו-חיים
612	104	עופות
1341	228	סה"כ

תמונת השנה 2007

פנים אל מול פנים. צילום: רותי שולר

“סיפורה של טיפה”

במרכז עבודות הפיתוח של גן החיות לשנת 2008 תעמוד תחילת העבודה להקמת תצוגת המים החדשה - “סיפורה של טיפה”. למבקרי גן החיות התנ”כי תהיה הזדמנות להכיר וללמוד מעט מתוך נושא המים ובתי גידול המימיים, תוך הכרת מגוון הדגים המיוחדים לבתי גידול שונים ביבשות שונות והכרת הסכנה המאיימת על אלו. התצוגה החדשה שתקום באזור המאכלס

“סיפורה של טיפה” - תוכנית הבנייה.

לנושא. ביתן החיות הקטנות יוסב בחלקו לטובת הקמת שש תצוגות צפרדעים ודו-חיים ומתן דגש מיוחד על המגוון הקיים בארץ והסכנות הארובות לו וגיוס קהל המבקרים לסייע למשבר העולמי.

תצוגת צבי האלדברה

אגודת ידידי גן החיות התנ”כי ממשיכה

לדאוג להעשרת האוסף הזואולוגי וגייסה משאבים להקמת תצוגה חדשה עבור צבי האלדברה - צבי ענק שמקורם באיים באוקיינוס ההודי, שתוקם בסמוך לצפרית עופות הביצה. הצבים עצמם - חמישה במספר, הגיעו ארצה מחוות ריבוי וגידול צבים באי מאוריציוס וגם הם תרומה של ידידי הגן. צבי הענק המצויים בסכנת הכחדה, עשויים להגיע בבגרותם למשקל של 250 - 300 ק”ג וקוטרם ל- 1.20 מטר ויותר. אורך חיים יכול לעלות על 100 שנה. הצבים הירושלמים עדיין צעירים וקטנים יחסית, והקמת התצוגה מבטאת דאגה לעתיד הרחוק. אגודת הידידים שגייסה את הכספים להקמת התצוגה החדשה מבקשת להקימה לכבודו של טדי קולק ז”ל - כסמל לחזון ארוך טווח, תכנון וראייה למרחוק...

מעגל תנועה

נושא תנועת כלי רכב וחניה סביב הגן הפך למרכזי לאחר הפיכתו של גן החיות התנ”כי לאתר התיירות מס’ 1 בארץ. לאחר הכשרת מגרש החניה הנוסף לבאי הגן במהלך השנה האחרונה, בשנת 2008 מתוכנן שדרוג צומת הכניסה והיציאה מהגן. קרן שרובר נרתמה לסייע בפתרון הנושא, באמצעות הקמת מעגל תנועה בצומת הכניסה, שיאפשר תנועה בטוחה יותר לבאים וליוצאים מהגן.

ולעתיד הרחוק...

כחלק מקידום תהליך התכנון להרחבת שטח גן החיות, מתוכננת הוספה של כ-150 דונם לכיוון מערב. תהליך אישור תכנית ההרחבה שהחל בשנת 2007, יחד עם תכניות ארוכות טווח ימשיכו בשנה הקרובה. גם שיפורים בקיים יעסיקו אותנו במהלך השנה. במרכזם - שיפור ושדרוג אזור פינת הליטוף בגן החיות לילדים, ויצירת חצר משק גדולה ומשותפת לבעלי החיים, שיעשירו את חווית המגע בין מבקרי הגן ובין דיירי גן החיות לילדים.

היום את תצוגות ההיפופוטם והביזונים תוקם בצורה של “סיפור מסע” - סיפורה של טיפה - טיפת גשם היורדת בצפונה של ישראל ועוברת בבתי גידול שונים. מהכנרת ממשיכה הטיפה את מסעה בארץ ישראל, לנהר הירדן, מעיינות ים המלח, נחלי החוף ובהמשך עוברת ליבשות נוספות ואף מגיעה לים. המסע יכלול תצוגות המעלות נושאים של שמירת טבע ואיכות הסביבה הקשורות למים, תוך עיסוק מתמשך בין הטבע, האדם והשפעות על בתי גידול שונים. מסע זה (יכול) לא להסתיים בתצוגה זו - אלא להיות התחלה של מסע חדש שיתרחש לאחר הרחבת גן החיות, במבנה אקווריום עתידי שיבנה. התצוגה החדשה תוקם בתרומת ידידי גן החיות מסאן-דייגו, ארה”ב.

“שנת הצפרדע”

עולם החי עומד בפני סכנה מוחשית ודרמטית - הכחדתם של הדו-חיים בעולם כולו. משבר הדו-חיים סומן על ידי המומחים כשווה ערך למשבר האקולוגי שגרם להכחדתם של הדינוזאורים מהטבע. מעבר לסיבות הידועות שגורמות להכחדתם של מיני בעלי חיים (הרס בתי גידול, התחממות העולמית, כריתת יערות הגשם, צייד וסחר בלתי חוקי), מצטרפת לנושא הדו-חיים מגפה פטרייתית שמתפשטת בעולם הגורמת להיעלמותן של אוכלוסיות שלמות של מיני דו חיים.

תופעה זו הציבה בפני גני חיות בעולם כולו את המשימה החשובה והמתאימה ביותר לגני חיות - שימור וריבוי הדו-חיים, תוך הבטחת המשך קיומן של אוכלוסיות שונות, לפחות כגרעיני רבייה - בטרם ייעלמו מהטבע. משימה זו הוטלה על גני החיות על ידי ארגוני שמירת טבע אחרים. כמו כן, יש חשיבות רבה לגייס את מודעות הציבור למשבר החרף ולגייס את המשאבים לנסות ולהציל את הדו חיים. שנת 2008 הוכרזה על ידי קהילת גני החיות כ”שנת הצפרדע”. גם גן החיות התנ”כי מצטרף

בתחילת 2007 נפרדנו מטדי קולק -

ה"אריה" נדם, מותו של "הידיד מס' ו", טדי קולק ז"ל

לא איש של בעלי חיים היה טדי - אולם הוא ראה בגן החיות מקום מפגש לכולם, מקום לימוד וחינוך, מקום פתוח לאוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים, מקום המושך מבקרים לעיר - כל אלה היו בחזונו של ראש העיר לשעבר, כאשר פעל להעביר את גן החיות ממשכנו הישן ברוממה, ולהקים גן חדש מודרני

עם "צ'פטי" הפילון. צילום: ג'קי

בשכונת מלחה שבדרום-מערב העיר. גם לאחר שסיים את כהונתו כראש העיר, לא הפסיק טדי קולק לעבוד למען ירושלים, דרך הקרן לירושלים ובמיוחד לטובת גן החיות התנ"כי, שהיה נושא מרכזי בסדר יומו. רבות מתצוגות הגן החדשות הוקמו תודות למאמציו לגייס תורמים ותומכים. תצוגות הפילים והג'רפות הן רק דוגמה לתרומתו הייחודית. ביום הולדתו ה-90 העניקה הקרן לירושלים מתנה מיוחדת לטדי - "גן הפסלים - תיבת נח", מתנה של תורמים מכל העולם לכבודו של טדי. פעילותו למען גן החיות המשיכה כמעט עד החודשים האחרונים לחייו, תקופה שבה החלה הרעה במצבו הבריאותי. היה זה רק סמלי שהטיול האחרון מחוץ לביתו, מלווה בתמר רעייתו, היה לגן החיות, שלושה שבועות לפני מותו. ביום חורף יפה, נסע טדי ברחבי הגן וכמו נפרד מאהבתו הגדולה בשנים האחרונות, ובין היתר מ"טדי" ו"תמר" הפילים, וגם מהפילון הצעיר "גבי".

עצוב היה בגן החיות, אך אנחנו מבטיחים שנעשה הכל על מנת להמשיך ולהגשים את חזונו של "האריה" שנדם.

ואלה האנשים העושים במלאכה

חברי מועצת המנהלים

מר יורם בליזובסקי / יו"ר.
מר ישעיהו אלטוביה.
מר יעקב אפרתי.
מר יוסי גרו.
ד"ר נחמה בן אליהו.
מר יוסף בן חמו.
מר אבי גיספאן / מר אפרים גרינפלד.
ד"ר לידיה בילוצקי.
מר עוזי וכסלר.
מר גיל יניב.
מר יהושע פקשר כהן / מר משה כהן.
מר עמוס מר - חיים.
עו"ד עזריאל לוי.
עו"ד הדוה פוגל.
מר ראובן קובלסקי.
מר דיויד קינדלר.
מר ירון רביד.
ד"ר תומי שדה.
ד"ר שי בצלצלי.
מר ישראל גולדנשטיין.
מר שי וינר.

צוות בכיר

שי דורון / מנכ"ל.
שמוליק ידוב / מנהל אוסף זואולוגי.
ד"ר נילי אבני מגן / וטרינרית ראשית.
יהודה איגוס / מטפל ראשי.
נועם ורנר / זואולוג.
טובה ברניר / מנהלת חינוך והדרכה.
דרור קסטל / מנהל כ"א וכספים.
סיגלית דביר / מנהלת שיווק ויח"צ.
חיים דננברג / ממונה על אחזקה ומערכות.
ג'וני גולדברג / גנן ראשי.
נתי כהן / קב"ט ראשי.

אגודת ידידי גן החיות

עו"ד אליהו בן טובים / יו"ר אגודת הידידים.
חברי צוות ועדת ההיגוי של אגודת הידידים:
מר אמנון אנג'ל.
עו"ד שנאור פונדמינסקי.
מר אמיר חשין.
מר אריק גרבלסקי.
גב' אביבה יערי / מרכזת האגודה.

מנהל וכספים

טל לחיאני / מנה"ח.
אתי זהבי / קופאית ראשית.
אורלי שושנה / מזכירה.
אלכס סנדלר / רכבת.
יצחק וולך / ביטחון.

פרויקטים מיוחדים

יהונתן בור-הלוי / "גלגל נוח".
וימי מרלין קנופ / רכות חינוך מיוחד.
ד"ר ליז קאופמן / מחקר וטרינרי.
ד"ר אריה ליטבק / וטרינר.
תמר רביב / שיווק.
הדס אלקיים / עיצוב גרפי.
עאסי סמיאן / שיווק מגזר ערבי.
ניסן להב / תלת מימד.

אחזקה

יחזקאל בסור / מנהל אחזקה.
אבו-מאהר גודת / אחזקה.
מאיר רבי / קצין רכב.
שי מזרחי / מנהל עבודה.
יחזקאל ששון / נהג, קניין.
מאיר בן הרוש / מסגר, נגר.
מוחמד אבו טין / אחזקה.
מוחמד אבו תאיה / אחזקה.
מוחמד נאסר אל-דין / אחזקה.
ג'מאל עבידאת / אחזקה.

גינון

סעיד אבו-טיין
וואהל ג'עבס

מתקנת טיפול בבעלי חיים

מח' ציפורים / מיכל ארז (מנהלת), מעיין כהן, ענאן אבו-תיין.
מח' אוכלי עשב / גלעד משה זבולוני (מנהל), מרים קישניבסקי, רושדי עליאן, הישאם אבו-תיין.
מח' פילים / עמאר סווחארה (מנהל), שחר קאהר, Pandit Preeda, Sitap Sinema.
מח' טורפים / דניס סמית (מנהל), מח' קופים / נועה דנין (מנהלת), אנה צ'ורנה, אורי בן-גיני.
גן החיות לילדים / חיים כהן-גדול (מנהל), שרון לב, אלון הברקורן, רננה רוזני.
ביתן חיות קטנות / עליזה רומן (מנהלת), אחראי משק ומטבח / פואד משני.
מטפל מחליף / סיוון בוחבוט.
חצר אוסטרלית / עידית דרור (מנהלת).

יועץ משפטי / משרד עו"ד צבי אגמון ושות' - עו"ד מתן מרידור.
מבקר פנים / עו"ד משה שפירא.
משרד רואי חשבון זיו האפט / דן אטיאס, ליאור יעקובי.
אדריכל / לני רביב.

ועוד עשרות מדריכים, קב"טים, מבקרי כרטיסים, נהגי רכבת, עובדי אחזקה וניקיון העובדים על-פי שעות.